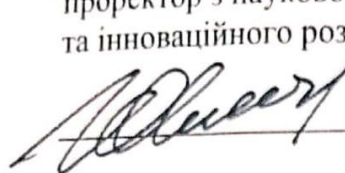

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування

"ПОГОДЖУЮ"

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

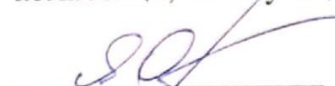
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Хорове диригування
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін науково-фахової підготовки (ОК1.3)
Загальний обсяг	9 кредитів ЄКТС (270 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (3) екзамен(1,2) атестаційний екзамен(3)
Термін викладання	1-3 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	Денна, заочна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальний клас» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

ЮЗЮК Іван Семенович – завідувач кафедрою хорового та оперно-симфонічного диригування, Народний артист України, професор;

КОЛЕССА Ярема Іванович – Заслужений артист України, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування

“_21_” _____ червня _____ 2021 р., протокол № _12_

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Спеціальний клас» з хорового диригування передбачає підготовку висококваліфікованого диригента, який володіє комплексом знань, необхідних для організації та успішного керівництва хоровими колективами різної кваліфікації.

Випускник-хормейстер повинен **знати**:

- зміст спеціальних вокально-хорових і загальнотеоретичних дисциплін, які дають можливість зрозуміти творчий задум композитора, розкрити художні особливості музичного твору;
- технічні особливості і специфіку звучання хорових голосів, класифікацію співаків-вокалістів, регістри, теситуру і діапазон хорових партій, їх тембральну виразовість, а також принципи вокальної подачі слова;
- методика роботи з хором і викладання хорових дисциплін, сольфеджіо, гармонію, поліфонію, аналіз музичних форм, історію музики, основні етапи еволюції художніх стилів, сучасні досягнення хорового виконавського мистецтва і освіти;
- виконавський і педагогічний репертуар, музичну і навчально-методичну літературу;
- принципи і засоби підбору і систематизації, узагальнення і використання інформації, основи редагування і рецензування текстів, організаційно-адміністративні і економічні аспекти діяльності музичних колективів і установ.

Випускник-хормейстер повинен **вміти**:

- вивчити з хором і виконати в концерті хорові твори різних стилів, визначити їх форму, зробити музично-теоретичний та диригентсько-виконавський аналіз кожного з них у відповідності до авторської концепції;
- прочитати партитуру, граючи на фортепіано чи за допомогою внутрішнього слуху, працювати над вдосконаленням інтонації, ансамблем хорових партій і хору в цілому, тембровою різноманітністю, штрихами та іншими компонентами художньої виразності;
- працювати зі співаками, враховуючи їх індивідуальні можливості, над втіленням художнього образу, розвитком їх вокальних навичок;
- досягати природності і свободи звучання, легкості і рухливості голосів, розширення діапазону, ясності дикції, володіння різною динамікою і філіруванням звуку в співі;
- аранжувати хорову партитуру на різний склад хору;
- вести репетиційну роботу, складати концертні програми та диригувати ними;

- розвивати кращі традиції виконавських шкіл, вести музично-просвітницьку діяльність, добре орієнтуватись у всьому розмаїтті музичних стилів та жанрів;
- викладати хорові дисципліни, узагальнювати досвіди організації навчального процесу, навчально-методичної, виховної та наукової роботи;
- орієнтуватись в спеціальній навчально-методичній літературі, використовувати технічні засоби в педагогічній та науковій діяльності.

На заняттях з фаху по спеціальності «Хорове диригування» студент під керівництвом викладача повинен оволодіти основними компонентами диригентської професії, а саме: технікою диригування, аналізом і читкою хорових партитур, навичками роботи з хором.

Учебний репертуар повинен складатися з кращих зразків української та зарубіжної хорової музики, відповідати підготовці і здібностям студента та з кожним наступним курсом ускладнюватися.

Слід зазначити, що на відміну від інших навчальних програм, програма з предмету «Хорове диригування» істотно відрізняється за специфікою, оскільки виховання професійного хорового диригента не може бути процесом уніфікованим, необхідно враховувати творчу індивідуальність, психологію кожного студента, міру його обдарування, художні смаки та уподобання. Тому програма курсу «Хорове диригування» припускає більш довільне тлумачення, певну варіантність трактування, викликану конкретними педагогічними цілями. Можливі варіанти також закладаються у змісті програми, що дозволить шукати оптимальний шлях індивідуального розвитку студента.

Разом з тим у програмі враховується весь навчальний комплекс, передбачений для студентів факультету і частково уникається дублювання навчального матеріалу.

За структурно-логічною схемою дисципліна «Хорове диригування» є основною спеціальною дисципліною. Вона займає центральне місце в переліку спеціальних дисциплін, таких, як: сольфеджіо, гармонія, поліфонія, аналіз музичних форм, хоровий клас, хорове аранжування, читання хорових партитур, історія музики, гра на фортепіано, вокал, а також інших допоміжних дисциплін, які передбачені навчальним планом, оволодіння якими допомагає студентові на заняттях по диригуванню якнайкраще опанувати свій фах.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність працювати у міжнародному контексті.
ЗК 9	Здатність працювати автономно
ЗК 10	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК 3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.
СК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
СК 5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
СК 8	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.
РН 2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
РН 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
РН 4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
РН 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
РН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

PH 8	Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.
PH 10	Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна та загальна кількість годин в семестрі (заочна))				
		Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени			Аудиторних	Самостійна робота	Семестри						
									у тому числі:						
		Всього	лекції	Індивідуальні					практичні	1	2	3	4		
										Кількість тижнів в семестрі					
15/4	15/2	15/4	15/2												
OK1.3	Спеціальний клас*	1,2	3	4	9	270	90		90/45		180/225	2/15	2/15	2/15	

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота
				Всього	Аудиторних			
					у тому числі:	лекційні	індивідуальні	
I		6	180	60/30		60/30		120/150
	1	3	90	30/15		30/15		60/75
	2	3	90	30/15		30/15		60/75
II		3	90	30/15		30/15		60/75
	3	3	90	30/15		30/15		60/75
Всього		9	270	90/45		90/45		180/225

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1 семестр

Індивідуальні заняття

	Модуль 1. Робота над хоровими творами	Кількість годин	
		Аудиторні (денна/ заочна)	Самостійна робота(заочна)
	Змістовий модуль 1. Диригування хорових творів		
Тема 1	Диригування 5-ти різних за характером хорових творів в супроводі фортепіано	15/7	8

Модуль 2. Робота над хоровими творами			
	Змістовий модуль 1. Робота над хоровими творами різних розмірів в класі під фортепіано		
Тема 1	Диригування хорових творів, написаних в різних розмірах, в супроводі фортепіано	7/4	3
	Змістовий модуль 2. Робота над хоровими творами різних розмірів в класі під фортепіано		
Тема 1	Диригування хорових творів, написаних в різних розмірах, в супроводі фортепіано	8/4	4
	Всього годин	30/15	15

2 семестр

Модуль 3. Робота над хоровими творами			
	Змістовий модуль 1. Робота над поліфонічними хоровими творами.		
Тема 1	Диригування поліфонічними хоровими творами в супроводі фортепіано	15/7	8
	Змістовий модуль 2. Робота над поліфонічними хоровими творами.		
Тема 1	Диригування поліфонічними хоровими творами в супроводі фортепіано	15/8	7
	Всього годин	30/15	15

3 семестр			
	Модуль 3. Робота над хоровими творами		
	Змістовий модуль 1. Робота над хоровими творами, які є складовими частинами великих циклічних форм		
Тема 1	Диригування частинами великих циклічних форм, сценами і хорами з опер, частинами ораторій, кантат	15/7	8
	Змістовий модуль 2. Підготовка державної програми		
Тема 1	Диригування 5-ти творів різних за характером і складом	15/8	7
	Всього годин	30/15	15
	Всього	90/45	45

**Самостійна робота
(денна, заочна)
1 семестр**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Музично-теоретичний аналіз: засоби музичної виразності, характер, драматургія твору, виконавська інтерпретація.	27
	Поточний контроль (академконцерт)	3
2.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики та слів	27
	Підсумковий контроль (екзамен)	3
	Всього годин	60

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вокально-хоровий аналіз програмних творів. Удосконалення диригентських методів та прийомів над технічними труднощами.	27

	Поточний контроль (академконцерт)	3
2.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики та слів	26
	Підсумковий контроль (екзамен)	4
	Всього годин	60
	Всього за 1 курс	120

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Художнє виконання поліфонічних хорових творів: 1. З супроводом 2. Акапела	12
2.	Робота над виконавським аспектом	10
	Поточний контроль (академконцерт)	3
3.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики та слів	22
	Підсумковий контроль (залік)	3
	Атестаційний іспит (4 семестр)	10
	Всього годин	60
	Всього за самостійну роботу	180

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Спеціальний клас»

Критерій оцінки, що виставляється студенту з даної дисципліни, складається із сумарного результату його праці над опрацюванням та засвоєнням практичного матеріалу протягом певного часу. Він поєднує об'єктивні (в даному випадку – обдарованість виконавця) та суб'єктивні (його набуті знання, досягнуті результати, виконавські та сценічні якості, ставлення до обраної професії) фактори, які впливають на оцінку. Основу поняття критерію оцінювання складають вокально-технічні, артистично-виконавські, виразові якості у сценічному виступі конкретного студента.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

/ A / «відмінно» (90 – 100) / (45-50)

Дуже високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент творчо осмислив матеріал курсу, здатний оперувати ним в інтегративних зв'язках з іншими дисциплінами; аналізувати відповідно до конкретних практичних завдань, пов'язаних із професійним застосуванням отриманих знань; логічно, послідовно викладає фундаментальні принципи

даної дисципліни; вільно оперує спеціальною термінологією; має власне відношення до предмету, зіставляє, порівнює отриману інформацію з власним досвідом та уявленнями, творчо осмислює цілі і завдання курсу. Продуктивний, творчий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують відмінне володіння студентом диригентською технікою, а саме виконання характеризується оригінальністю і художньою завершеністю.

/ В / «дуже добре (82 – 89) / (41-44)

Високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент майже вільно володіє основною інформацією з даного курсу, логічно викладає думку; орієнтується в основній фаховій літературі; часто однак не може зробити самостійних висновків і запропонувати власну концепцію застосування засвоєної інформації у майбутній професійній практиці. Орієнтується швидше на готові моделі використання базових знань у професійній діяльності. Репродуктивний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують добре володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу однак у значній мірі позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових твору.

/ С / „добре” (74 – 81) / (37-40)

Достатньо високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент володіє основною інформацією з даного курсу, логічно викладає думку; орієнтується в основній фаховій літературі; не може натомість зробити самостійних висновків і запропонувати власну концепцію застосування засвоєної інформації у майбутній професійній практиці. Орієнтується швидше на готові моделі використання базових знань у професійній діяльності. Репродуктивний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують добре володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу

однак позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових твору.

/ D/ „задовільно” (64 – 73) / (32-36)

Посередній ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має певне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання частково досить фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, часто являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує поверхове знання спеціальної літератури, невпевненість у визначенні основних положень і дефініцій; демонструє знання основних категорій і понять дисципліни, проте без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Переважно фрагментарний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують задовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу із незначними ознаками індивідуальної інтерпретації окремих складових твору.

E/ „достатньо”, (60 – 63) / (30-31)

Низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має певне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання достатньо фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує поверхове знання спеціальної літератури, невпевненість у визначенні основних положень і дефініцій; демонструє знання основних категорій і понять дисципліни, проте без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Фрагментарний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують задовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

/ FX/ „незадовільно” (35 – 59) / (18-29)

Дуже низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має приблизне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання дуже фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує майже повне незнання спеціальної літератури, у більшості випадків неспроможність у визначенні основних положень і дефініцій; лише частково демонструє знання основних категорій і понять дисципліни без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується повною відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Оглядово-вибірковий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори у своїй більшості показують незадовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

/ F/ „незадовільно”, (0 – 34) / (0-17)

Відсутність диригентсько-виконавських можливостей.

Студент знає окремі факти, події, назви, проте плутається в них, не диференціює за фундаментальними ознаками, не укладає в послідовність за будь-якими фундаментальними ознаками; не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд розвитку ідеї; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядово-вибірковий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують незадовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Спеціальний клас» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів : Актуалізація звичаєвої традиції : Навч. посібник / Ольга Бенч-Шокало. – К. : Ред. журн. «Укр. Світ», 2002. – 440 с. : іл., нот.
2. Білявський Є. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. – К., 1984.
3. Бриліант В.Ю., Палкін В.С. Вокальні вправи для самодіяльного хору. – К.: Музична Україна, 1978.
4. Гуменюк А. Український народний хор : Методичні поради / А. Гуменюк (Вид. 2-е, випр. I, доп.) – К. : Музична Україна, 1969. – 118 с., нот.
5. Дмитревський Г. О. Хорознавство і керування хором. Елементарний курс / Г.О.Дмитревський. – К. : Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури, 1961. – 96 с.
6. Захаров А. Розспівування у хорі : Методичні поради / Захаров А. – К. : Мистецтво, 1963. – 33 с.

7. Колесса М. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1973. – 105 с.
8. Кофман Р. Виховання диригента : психологічні особливості / Р. Кофман. – К. : Муз. Україна, 1986. – 40 с.
9. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі / А.Ц. Мархлевський. – К. : Музична Україна, 1986.– 96с.
10. Падалко Л. Виховання ансамблю в хорі. Посібник / Л. Падалко. – Київ, Мистецтво, 1969. – 172 с.
11. Палкін В.С. Вокальні вправи. – Харків., 1978.
12. Парфьонова Г. Артистичність як необхідний компонент особистості диригента–хормейстера [Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 17 : 3б. наук. пр. / Харк. держ ун–т мистецтв ім. І.П. Котляревського]. – Х. : ХДУМ, 2006. – 304 с. – С.119-127.
13. Парфьонова Г. Етична культура в системі формування особистості диригента-хормейстра [Музичне і театральне мистецтво України в дослідженнях молодих мистецтвознавців 6 Матеріали Всеукраїнської науково-творчої конференції студентів та аспірантів, 16-17 берез. 2004 р. / відповід.ред. Г.Я. Ботунова]. – Х. : ХДУМ, 2004. – 94 с. – С. 57-58.
14. Смирнова Т.А. Хорознавство (історія, теорія, методика) : Навч. посіб. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди / Т.А. Смирнова. – Х. : ХДПУ, 2000. – 180с.
15. Каблова Т. Б., Румянцева С. В. Читання партитур для вокальних ансамблів. Навчально-репертуарний збірник для студентів ВНЗ, Київ, 2019. — 90 с.
16. Карпенко Є. Диригентсько–хорова підготовка вчителя музики. Суми: ВВП „Мрія – 1” ЛТД, 2001. 109 с.
17. Коломоєць О. Хорознавство. Київ: Либідь, 2001. 167 с
18. Марцинковський С., Марцинковська І. Хрестоматія з диригування (клавір, партитура): Навчальний посібник, Херсон: ХДУ, 2009. 166 с.
19. Основи диригування : робоча навч. прогр. [для студ. напряму 6.020204 „Музичне мистецтво” освітньо-кваліф. рівня „бакалавр”] / уклад. П. Й. Шиманський, Н. П. Кучерук. Луцьк : Вежа, 2007. 17 с.
20. Пасічняк Л. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни “Оркестрове диригування” для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки “Музичне мистецтво”. – ІваноФранківськ: Нова Зоря, 2012. 72 с.
21. Пігров К. Керування хором. Київ: Мистецтво, 1956. 178 с.
22. Прокулевич. О. Основи хорового диригування : навчальний посібник. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 140 с.

23. Смирнова Т. Хорознавство. Харків: СДПУ, 2000. 180 с.
24. Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск III (у шести частинах). Частина друга: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. 290 с.
25. Теряєва Л. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування» Освітологічний дискурс, 2019. 285 с.
- 26.4. Хрестоматія з хорового диригування / упор. Коломієць А. - К.: Музична Україна, 1971.
27. 4. Ярошевська Л. Методичні принципи диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на традиціях одеської хорової школи

Допоміжна література

1. Осадча Т. В., Левицька І. М., Клубкова С. А. До питання вдосконалення хормейстерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, (197), с. 143-148.
2. Плющик Є. В., Новосадова С. А., Суботницький І. М. Хорознавство та хорове аранжування. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни – Житомир, 2019. – 32 с.
3. Сідлецька Т. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2009. 184 с
1. Соловійов В. А. Мануальна технічна майстерність як фактор професійної підготовки майбутнього керівника хорового колективу. Молодий вчений. 2018. № 4(2). С. 533–536.
2. Софроній З. Методика формування пізнавального інтересу майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи з дитячими хоровими колективами. Науковий вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. С. 226-231.
4. Софроній З., Чурікова-Кушнір О. Методичні засади хормейстерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Духовність особистості : методологія, теорія і практика. 2020. Т. 97, № 4. С. 258.
5. Стахевич О. Основи вокальної педагогіки. Суми, 2002. 91 с.
6. Стеценко К. Кантати і хори / упор. Юрченко М. К.: Музична Україна, 2007. Хорові сцени з опер українських композиторів XIX – поч. XX ст. / упор. Шилов К.: Музична Україна, 1991.
7. Сточанська М. П.: зб. ансамблевих партитур (перекладення, аранжування, обробка) творів з репертуару тріо бандуристок «Дивоструни» Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 132 с.
8. Черкасов В. (2014). Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник . Тернопіль : Навчальна книга — Богдан. 472 с.

9. Юцевич Ю. Музыка. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2003. 352 с.
 10. DeNora Tia. Music in Everyday Life. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 197 Pp.
 11. Eco Umberto. I limiti dell'interpretazione. Milano: La nave di Teseo, 2016. 240 p.
 12. Gołąb Maciej. Musical Work Analysis. An Epistemological Debate. Frankfurt, M. ; Berlin ; Bern ; Bruxelles ; New York, NY ; Oxford ; Wien : Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2008. 216 Pp.
- Gołąb Maciej. Spór o granice poznania dzieła muzycznego. Toruń: Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2012. 285 s